

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΕΝΟΣ ΠΟΙΗΤΟΥ

Η οικογένεια του Έρρικου Κλάιστ. Το όνειρο του πατέρα του. "Επειτα από δύο γάμους. Η γέννηση του Έρρικου. Κλεισμένες σ' ένα μελαγχολικό πύργο. Ο πρώτος απογοητευμένος εχθρός. Στο στρατό. Η πρώτη έρωτική περιπέτεια. Τα μεσανύχτα. Ο Έρρικος είναι ντραπαλός κι' αδελφός, κτλ. κτλ.

A'.

Θα διηγηθούμε εδώ μία τραγική ιστορία. Είναι μία ιστορία πραγματική, ενός ανθρώπου που έζησε μία δολοφονική ζωή κυριευμένος από την ιδέα της αυτοκτονίας και ο οποίος πέθανε στο τέλος, φρενυτώντας μία σφαίρα στο κεφάλι του. Ο άνθρωπος αυτός είναι ο Γερμανός ποιητής του περασμένου αιώνα Έρρικος φόν Κλάιστ. Η ζωή του δολοφονική είχε ποτισμένη με μιά τόσο παράξενη τραγικότητα, ώστε να μοιάζει με μυθιστόρημα, το οποίο συνέλαβε κάποια νοσηρή φαντασία. Ο τραγικός θάνατος του Κλάιστ στά 1811, στον οποίο παρέσχε και μιά άλλη β-παροχή, τη μόνη γυναίκα που τον κατάλαβε και τον αγάπησε, συγγλόνισε στην εποχή του, όχι μόνο την Γερμανία, μιά και όλον τον πολιτισμένο κόσμο. Γιατί ο θάνατος του αυτός είναι συνδεδεμένος με τέτοινα αλλόκοτα και μυστηριώδη περιστατικά, ώστε να αποτελεί το σπαρταχωρότερο γεγονός της συγχρόνου ιστορίας.

Ο Έρρικος φόν Κλάιστ ήταν το πέμπτο παιδί ενός πολεμιστού, ενός Πρώσου αξιωματικού, γόνου μιάς από τις αρχαιότερες αριστοκρατικές οικογένειες της Πρωσίας, του Ίωακιμ φόν Κλάιστ. Αναθρεμμένος με τις αοστρες άρχες της πρωσιανής πολεμικής αριστοκρατίας, ο Ίωακιμ φόν Κλάιστ είχε περάσει δολοφονική τη νεανική του ηλικία. Ισχυρά και σαρφάντα τον χρόνιά, στους πολέμους του βασιλείου του και, μόνον όταν έγινε σαρφάντα πέντε χρονών, θυμηθίκε πως είχε και ένα άλλο καθήκον: να δώσει στον διάδοχο στο δόξασμένο οικογενειακό όνομα του να είναι στρατιώτης στην πατρίδα του.

Παντρεύτηκε λοιπόν, στά 1769, την Καυλίνα φόν Βίλφεν, που ήταν μόλις δέκα τεσσάρων χρονών. Κι' η νεαρή γυναίκα του τον χώρισε το πρώτο χωρίσι του, τη Βελιμίνη και, δύο χρόνια αργότερα, πέθανε, αφού έφερε στον κόσμο ένα δεύτερο χωρίσι, την Ουλρίχη.

Το διάδοχο των στρατιωτών που επιθυμούσε ο Ίωακιμ φόν Κλάιστ, δεν τον είχε αποκτήσει έτσι. Γι' αυτό, μερικές εβδομάδες έπειτα από το θάνατο της πρώτης γυναίκας του, ο Κλάιστ παντρεύτηκε την Ίουλιάννα φόν Πάνουιτς, η οποία, μέσα στον ίδιο χρόνο, του χάρισε ένα τρίτο χωρίσι, τη Φρειδερίκη και, ένα χρόνο αργότερα, ένα τέτατο, την Ανδριόττα. Τέλος τον τρίτο χρόνο από το δεύτερο γάμο του Κλάιστ, είδε το φως ο πολιτισμένος διάδοχος της οικογένειας, ο Έρρικος.

Γιά να εξασφαλίσει περισσότερο τη σταδιοδρομία του μοναρχικού γένου του στο στρατεύμα, όπως ήταν το όνειρό του, ο Ίωακιμ φόν Κλάιστ του χάρισε εννιά αναδόχους, εννιά ισχυρούς αριστοκράτες αξιωματικούς του προσωπικού στρατού. Λίγο αργότερα, ο Κλάιστ αισθάνθηκε τα πρώτα συμπτώματα της αρρώστιας, που θα τον οδηγούσε στον τάφο. Είχε γίνει ιδρωπικός.

Ο μικρός Έρρικος Κλάιστ μεγάλωσε κάτω από τα αυστηρά μάτια του αριστοκράτη πατέρα του, χωρίς σχεδόν να βγεί ποτέ του έξω από τον οικογενειακό γοτθικό πύργο της οικογένειάς του, σε μιά επίσης σκωφωτική πόλιν, κοντά στη Φρανκφούρτη. Ο πατέρας του δεν θέλησε ούτε καν στο σχολείο να τον στείλει. Τού πήρε ένα δάσκαλο, ο οποίος τον έδιδασκε στον πύργο.

Ένα διαρκώς θλιμένο, χλωμό και ανειρασιμό παιδί, να τι ήταν ο Έρρικος Κλάιστ από τα πρώτα χρόνιά της ζωής του. Και τέτοιος έμεινε για πάντα. Συναγών τον έβλεπαν ν' αποτραβιέται σε μιά γωνιά του κήπου. Ο κήπος αυτός θα ήταν θαυμάσιος για ένα παιδί, αν τού επέτρεπαν να τρώγη, να παίξει, να φωνάξει. Μά τέτοια πράγματα δεν τα επέτρεπε καθόλου ο Ίωακιμ φόν Κλάιστ, ο οποίος ήθελε την αυστηρή πειθαρχία, όχι μόνο στο στρατό, μά και μέσα στο σπίτι.

Ός σύντροφο στα μαθητικά έδωσαν στον Έρρικο τον εχθρό του Κάρολο φόν Πάνουιτς. Ένα παιδί σκωφωτικό και πισωπλό, το οποίο είχε το θάνατο μέσα του. Μά η μόνη υπαχή, την οποία ο Έρρικος αγάπησε και στην οποία είχε εμπιστοσύνη, ήταν η αδελφή του Ουλρίχη. Η Ουλρίχη ήταν εθροσική και ζωηρή, σαν άγριο. Ο Έρρικος ήταν ήσυχος και ενδοσθητός, σαν κοριτσάκι. Η ιστοργή, την οποία τού έδειχνε η αδελφή του, είχε κάποια ορμητικότητα, κάποια βιαό

τητα, μά ο Έρρικος, ο οποίος δεν είχε γνωρίσει άλλη στοργή, άρνωνταν σ' αυτήν ευχαριστιμένος.

Ο Έρρικος ήταν δώδεκα χρονών, όταν ο πατέρας του πέθανε. Η μητέρα του τον έβαλε τότε οικότροφο σ' ένα λύκειο, μαζί με τον εχθρό του Κάρολο. Είπαμε παραπάνω, πως ο εχθρός του αυτός ήταν ένα αλλόκοτο παιδί, κλεισμένο όλοτετα στον έαυτό του. Τόν είχε κυριεύσει μιά έντελως πρσοή απογοήτευση άπ' τη ζωή, την οποία δεν μπορούσε να είχε γνωρίσει όποσος, σε ηλικία δέκα πέντε ετών που ήταν. Σιγά-σιγά, μέσα στον περιορισμό του οικότροφείου, χωρίς ίσως ούτε ο ίδιος να τού θέλη, ο νεαρός αυτός απογοητευμένος έπεισε κάθε μέρα περισσότερο και τον Έρρικο με την ίδια απογοήτευση, που έφραόετο να διλητηριώδη κατόπιν όλη τη ζωή του...

Αρκετά χρόνιά περσαν έτσι. Ο Έρρικος παιδιότανε με τη μουσική, έγραφε στίχους, χυνότανε στα όνειροσχημάτια του. Σε ηλικία δέκα οχτώ χρονών βγήκε άπ' το λύκειο, δύο χρόνιά αργότερα ήταν αναγκασμένος ν' απολυθήγη την οικογενειακή του παρσόμια. Κατατάχτηκε λοιπόν στο στρατό, χωρίς να αισθάνεται την παραμικρή κλίση προς το στρατιωτικό στάδιο. Μισούσε αντίθετος τη στρατιωτική πειθαρχία.

Το σύνταγμα του Έρρικου έμεινε στο Ποτσδαμ. Εκεί, ένα σπίτι άνοιξε τις πόρτες του στον νεαρό στρατιωτικό, το σπίτι της χήρας φόν Ληγκερσοφ.

Η κωμιά Ληγκερσοφ είχε μιά όμοια κόρη, τη Λουίζα, με την οποία ο Έρρικος έπαιξε συχνά μουσική. Δεν πέρασε όμως πολλές καιρός κά η Λουίζα τού έδωσε να καταλάβη, ότι δεν ήταν καθόλου σκληρή και ότι του επέτρεπε κάποιος μεγαλύτερο θάρρος μαζί της.

Η φαντασία του νεαρού αξιωματικού άνοιξε τότε κά μιά μέρα, έτόλμασε να της ερωτολογήρη, ότι την αγάπησε, μά την παρεκάλισε να μην αποκαλύψη τίποτε στην μητέρα της. Η Λουίζα δέχτηκε. Στο πρόσωπο του νεαρού Κλάιστ, ο οποίος κατήγητο από αξιωματοκρατική οικογένεια και είχε άρκετη περσόμια, η νεαρά κόρη έβλεπε το γαμψό που περιέμενε να της στείλη η καλή μοίρα.

Μά ο Έρρικος ήταν τρωπικός, ολέθρια άτολμος, καταστροφικά αδελφός για να συνηνίση μιά γυναίκα. Την πρώτη φορά που συναντήθηκε κοντά μαζί της, όταν η Λουίζα τού άνοιξε τα μεσανύχτα την πόρτα του παιδικού δωματίου της, έδειξε όλες αυτές τις αδυναμίες του. Μπήρε μέσα χλωμός, της έπιασε τα χέμια κά άρχισε να της μιλά, να την έρωτα καλύτερα. "Ήθελε να ξέρη ποιές ήταν η ιδέες της για το γάμο, μά τις αποδείχσε έποχρωστές που έχρον οι σέβηγοι μεταξύ τους..." Η νεαρά κόρη ξαγνιάστηκε με τις ερωτήσεις αυτές. "Ήταν μιά καπέλλα γεμάτη ζωή και σφρίγος και είχε φαντασθή ποιά διαφορετικούς τούς νεαρούς αξιωματικούς της φρονιάς. Με μεγάλη ψυχρότητα λοιπόν τού έδωσε στο τέλος να καταλάβη, ότι ή ώρα ήταν πολύ περασμένη..."

Ο Έρρικος γύρισε στο σπίτι του άτελειωμένος. Καταλάβαινε κά ο ίδιος, πόσο είχε ξεπέσει στα μάτια της νέας αυτής, η οποία εν τούτοις είχε κάνει ό,τι μπορούσε για να τον ενθαρσινή. Μά δεύτερη συνάντηση μαζί της είχε το ίδιο αποτέλεσμα. Και, στο τέλος, η Λουίζα βαρβήθηκε αυτή την κομωδία, στην οποία δεν έβρισκε καμιά ευχαρίστηση. Την τελευταία φορά που την είδε, τού είπε καθαρά κά έσπεσε, ότι ή θα πήγαινε να τη ζητήση από τη μητέρα της ή δεν θα την ξανάβλεπε καιά.

— Αντίο, Λουίζα, της απάντησε τότε ο φόν Κλάιστ, αντίο! Πηγαινό να σε ζητήσω άπ' τη μητέρα σου. Ο,τι κι' αν συμβή, να θυμάσαι πάντα, ότι σ' αγαπώ τόσο, όσο δεν αγαπώ τίποτε άλλο στον κόσμο!

Η Λουίζα άκουσε τα λόγια αυτά μ' ένα μετά βίας συγκρατημένο χιμόγελο. Μά κι' ο νεαρός ποιητής είχε καταλάβει το τραγικό συμπέρασμα της πρώτης αυτής ερωτικής του δοκιμιάς: Ποτέ, ποτέ καιά δεν θα μπορούσε να ευνυχήση στον έρωτα! Σκληρές τραυές τον περιέμεναν. Μαρτύρια, σπαρταμοί και απογοητεύσεις, πως θα δοίμε στο προσεχές φύλλο.

ΤΟΥ ΜARY JAVE CERE

ΕΩΣΕ ΤΟ ΒΡΑΔΥ

Έφες που μώφους το βράδυ (άπό κοντά) σκέπασε την καρδιά μου κα- (ταγιά). Τόν ίσκιου σου, στο παραθύρι (μου σκαφή) τόν έβλεπα να χάνεται, να (σφή). Και μάτια ζητούσε ο λογί- (σμός), ο δρόμος να μακρινήν κι' ο (καίρος). Άπαυο σου το χέρι τρυφερό (των δματιών μου άπομπεσε τών (δου). Και σπάρραζε άπ' τα δέχρμα (ή καρδιά), σε κάθε σου γοργή περπατη- (σία). Έτσι άπ' τάν όφθαλμών την (άγκυλιά) η σιλουέττα σου έστυεν-άλ- (λοία). Και το σκοτάδι γύρω τού ποσού (το είδος και μεσάθε μου ν' α- (πλάθη).